

80

BV4680
B67
1849
c.1

José Angel

1080041979

6#2-6#41

DOCTOR JOSE ARCE
MEXICO

23

DISSERTATIO

IN SEXTUM DECALOGI PRÆCEPTUM

ET

SUPPLEMENTUM

AD TRACTATUM DE MATRIMONIO

DEL ESTADO DE NUEVO LEON
37798

Avis essentiel.

Toute demande de cet ouvrage doit être accompagnée d'une autorisation de M. le Supérieur du Grand-Séminaire du diocèse, ou d'un Vicaire-Général; sans cette formalité indispensable, il n'en sera délivré aucun exemplaire.

FONDO BIBLIOTECA PÚBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEÓN

DISSERTATIO
IN
SEXTUM DECALOGI PRÆCEPTUM
ET
SUPPLEMENTUM
AD TRACTATUM DE MATRIMONIO

AUCTORE J. B. DOUVIER

EPISCOPO CENOMANENSI

DUODECIMA EDITIO

PARISIIS *Capilla Alfonsina*
Biblioteca Universitaria
APUD MEQUIGNON JUNIOREM

NUNC

J. LEROUX, JOUBY ET SOCIOS, SUCCESSORES

FACULTATIS THEOLOGIE BIBLIOPOLAS

viâ majorum-augustianorum, 9

1849

53527

BV 4680

B 67

1849

Capitulum Altonense
Bibliotheca Universitaria

MONITUM

In præsentì opusculo, solis presbyteris et diaconibus destinato, ea colligere tentavimus quæ à sacerdotibus ministerium confessionis exercentibus periculosè ignorarentur, et tamen in publicis seminariorum actibus explanari nequeunt, nec decenter juvenibus alumnis indiscriminatim committerentur. Alia sextum Decalogi præceptum et alia conjugatorum officia spectant. In his et in illis multæ nascuntur quæstiones ad praxim quotidianam attinentes, quibus doctiores confessarii sæpè irretiti, non parùm torquentur. Eas per ordinem expositas et lucidè discussas non facile inveniebant, quandò primùm edidimus illud *Supplementum*; inter theologiæ moralis auctores quos præ manibus huc usque habuerunt, quidam erant rigidiores, et plerique multa omittebant vel insufficienter tractabant.

His sedulò attentis, rem junioribus presbyteris et diaconibus utilem fore judicavimus, si de peccatis castitati adversis, atque de officiis inter sponsosexplendis specialiter ageremus. Perlectis igitur multis libris de hâc theologiæ parte tractantibus, contexere studuimus regulas inter nimie severitatis et laxitatis limites medium iter ostendentes. Non pro arbitrio illas statuimus, sed rationibus ex auctoribus melioris notæ depromptis fulcitas demonstravimus: quicumque ergo

sententiæ nostræ statim subscribere noluerit, loca quæ indicamus consulere, momenta utriusque opinionis librare, et partem quæ probabilior ipsi videbitur scienter eligere poterit. Hoc unum fidenter testamur, nos scilicet rectum intendisse finem; an verò illum obtinuerimus, pronuntiabunt lectores. Eos enim rogamus ut mollioris doctrinæ nos leviter non incusent, nec principiis, decisionibus exceptionibusve à nobis positis abutantur, ut in laxitatem moribus perniciosam ipsi declinent; cautè procedant, et prudentiâ, quæ aliarum virtutum est oculus, semper deducti motiva nostra, necnon conditiones prærequisitas serio animo perpendant, antequam judicent. Ceterum, si errorem deprehenderent, obsecramus ut illum, amore veritatis, nobis indicare dignentur.

Plures visi sunt desiderare ut hoc præsens opusculum in opere nostro, cui titulus *Institutiones theologice, etc.*, inveniretur. Verùm præcipua ratio, ob quam illud separatim ab initio in lucem fuit editum, semper exigit ut à collectione cunctis seminariorum alumniis destinata exulet. Ità saltem judicavimus et etiam nunc judicamus.

DISSERTATIO

IN SEXTUM DECALOGI PRÆCEPTUM

CUM lubrica hæc materia, præ fragilitate nostrâ, semper sit periculosa, solâ necessitate, vigilantissimo animo, rectoque fine percurrenda est, et non nisi prius invocata supernâ Dei assistentiâ. Quisque propriis viribus nimis confidens, discrimini se temerè objiciet, sciat se illæsum rarò exiturum, dicente Scripturâ (*Eccl.*, 3, 27) : *Qui amat periculum, in illo peribit.* Sanctissimæ Virginis patrocinium frequenter advocare convenit, præsertim ubi quædam exurgunt tentationum initia. Sequens aliave similis adhiberi potest oratiuncula :

Per tuam sanctissimam virginitatem et immaculatam conceptionem, ô purissima Virgo, emunda cor meum et carnem meam. Amen.

Quoniam sextum et nonum Decalogi præcepta, in capita 20 *Exodi*, v. 14 et 17, expressa, evidenter sibi correspondent, de illis sub unico titulo disserendum esse judicavimus.

Sicut nomine *furti* omnis usurpatio rei alienæ prohibetur, ità per *mæchiam* universæ actiones castitati oppositæ velut tot peccata reprobantur.

Castitas autem, à verbo *castigare* sic dicta, quia concupiscentias refrenat, inquit S. Tho-

mas, 22, q. 151, art. 1, est virtus moralis delectationes venereas juxta rationis dictamen moderans.

Est specialis virtus, siquidem distinctum habet objectum. Ei annexa est pudicitia, à pudore nomen ducens, quæ habet pro objecto ea fugienda, sive illicita, sive licita, in quibus est verecundia coram hominibus. Ut quæ dicenda sunt facilius intelligantur exponendum est quid et quotuplex sit delectatio.

Delectatio in genere est quietio appetitûs in bono sibi proprio.

Duplex distinguitur appetitus, spiritualis scilicet et sensitivus. Appetitus spiritualis prosequitur spiritualia, et appetitus sensitivus bona sensibilia, quæ videlicet sensus oblectant ac per sensus obtinentur, quæque ex institutione naturæ tendunt ad conservationem corporis vel etiam speciei.

Triplex distinguitur delectatio, nempe spiritualis seu intellectualis, organica seu sensibilis, et venerea seu carnalis.

Delectatio spiritualis est quietio appetitus spiritualis in bono sibi proprio, extra sensus posito, et noscitur, v. g., ex contemplatione veritatis, ex connexionione veritatum inter se, ex consideratione perfectionis Dei vel operum ejus, etc. Delectatio ex visu pulchræ statuæ vel tabellæ veniens et in admiranda peritiâ auctoris sistens, est delectatio spiritalis.

Delectatio merè organica seu sensibilis, est quietio appetitûs sensitivi in aliqua *impresione* vel operatione gratâ, nullo modo tendente

ad ea quæ generationem respiciunt. Noscitur ex proportionem objecti cum organis; v. g. delectatio visûs ex pulchritudine, auditûs ex melodiâ, tactûs ex lenitate, gustûs ex sapore, odoratûs ex suavitate. Delectatio ex visu pulchræ virginis nascens potest esse merè sensibilis.

Delectatio venerea est quietio appetitûs sensitivi sese oblectantis circa res vel operationes ad generationem tendentes, directè vel indirectè, proximè aut remotè. Dicitur venerea propter Venerem quam pagani fingeant præsidere iis quæ generationem respiciunt.

Tres illæ delectationes multum inter se differunt: ex unâ tamen ad aliam in multis casibus facilis est lapsus. Venerea quidem delectatio valdè differt ab organicâ quæ habet pro objecto aptitudinem rei vel operationis ad sensum, v. g. colorum ad oculos, et a spirituali quæ solum prosequitur bonum spirituale. Non raro nihilominus contemplatio boni spiritualis quamdam excitat voluptatem usque ad ipsum corpus defluentem. Longè facilius delectatio organica ad veneream seu carnalem deducere potest.

Primarium delectationis venereæ objectum est commotio organorum generationi inservientium, et objectum secundarium sunt res externæ quæ in hanc influunt commotionem.

Eadem persona potest esse simul objectum triplicis delectationis supra expositæ: si amatur solummodo propter dona naturalia aut supernaturalia intellectûs, est delectatio spiritalis; si amatur ob excellentiam qualitatum

corporis, est delectatio organica seu sensibilis; si ob voluptatem carnalem ad concupiscendam eam, est delectatio venerea. Eadem notari et dici possunt de lectione libri, de inspectione picturæ vel sculpturæ.

Hinc facile intelligitur quasdam delectationes in se licitas, valdè periculosas esse ob earum connexionem cum venerea delectatione. Exempli gratiâ, qui voluntarie delectaretur in considerata pulchra muliere ob præclara ipsius dona intellectûs, et à fortiori, ob perfectionem corporis, facile deduceretur in delectationem carnalem.

Castitas, has delectationes moderans juxta rationis dictamen, ut diximus, triplex distinguitur, conjugalis, vidualis et virginalis. Conjugalis usum matrimonii juxta rationis dictamen moderatur. Vidualis in eo consistit ut, post matrimonii dissolutionem, ab omnibus venereis abstinenceatur.

Castitas virginalis considerari potest materialiter vel formaliter. Materialiter considerata sumitur pro integritate carnis, et definitur immunitas à quovis experimento delectationis venereæ, sive per copulam, sive per quemlibet actum luxuriæ consummatæ. Formaliter autem spectata virginitas est perfecta abstinencia à qualibet delectatione venerea etiam interna, cum proposito eandem abstinenciam in perpetuum servandi. Ea sola rationem virtutis habere potest. Si ex motivo naturali et laudabili servetur, est virtus naturalis; si ex motivo supernaturali, est virtus supernaturalis.

Hinc 1° virginitas formalis læditur non solum per actus externos voluntarios, sed etiam per quamlibet delectationem veneream voluntarie habitam. Attamen, quamdiu integritas corporis existit, hæc mirabilis virtus, per actus incompletos læsa, semper reparari potest.

Hinc 2° virginitas formalis per actus externos prorsus involuntarios non destruitur, et *aureola* gloriæ virginibus sanctis promissa, non denegabitur puellis involuntarie oppressis, quæ totis viribus restiterunt.

Hinc 3° virginitas per actus externos, licitos vel illicitos, voluntariè amissa, jam recuperari non potest. Aureola igitur gloriæ in cælo virginibus præparata, nunquam decernetur conjugatis, nec voluntariè corruptis, quantumvis sanctis.

Actus castitati adversantes possunt esse consummati vel non consummati, naturales, vel contra naturam.

His prænotatis, dicemus: 1° de luxuriâ in genere; 2° de speciebus luxuriæ naturalis consummatæ; 3° de speciebus luxuriæ contra naturam consummatæ; 4° de peccatis luxuriæ non consummatæ; 5° de causis, effectibus et remediis luxuriæ.

CAPUT PRIMUM.

DE LUXURIA IN GENERE.

Luxuria, à verbo luxare sic nuncupatur, quia hujus vitii proprium est vires animi et corporis